

RE-FORMATIO

2/1969

P Å S K E D A G

AF PASTOR KNUD CHRISTENSEN, VIRUM

Markus 16, 1-7

DER ER mange ting i den kristne tro, som vi mennesker kan forstå og dermed godtage. Når vi f. eks. i vor bekendelse siger, at vi forsager Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen, må ethvert menneske, der er i stand til at tænke, godtage denne bekendelse som noget godt. Det er vedtaget af alle, at Djævelen repræsenterer det onde i verden, og det vil vi vist alle bekæmpe. Der er også i den kristne lære en del tale om moral. Elsk din næste som dig selv, siger Vor Herre, og bortset fra visse ting i de 10 bud, som man mener, vi ikke rigtig har brug for, så må vi anerkende dem som noget godt, og som noget alle burde leve efter. Finder vi alle de ting frem i kristendommen, som taler til vor fornuft, kunne vi sætte et system af leveregler sammen og lægge det frem for mennesker, og de måtte bøje sig for det som noget klogt og godt. Det kunne være fristende at gøre det og så fortælle mennesker, at dette system er kristendommen, og at man er kristen, blot man lever efter det. Heldigvis er kristendommen ikke et sæt intetsigende leveregler, og heldigvis er det ikke så nemt at være et kristent menneske, thi kristendom er tro, og vor tro har ikke noget som helst med vor fornuft at gøre.

Der er en frygtelig afgrund mellem det, der skete Langfredag – og dermed hele Vor Herres liv – og det der skete Påskemorgen. Vi ved en hel del om Vor Herres liv på jord, bl. a. at han gjorde undergerninger, og vi kan ikke komme uden om, at de gjorde et vist indtryk på de mennesker, der så dem. Alene af den grund må vi bøje os for dem og sige, at Vor Herre ikke var noget helt almindeligt menneske, og vi kunne bruge dette som garanti for, at de leveregler, han gav os, var af guddommelig oprindelse. På den anden side har der været så mange andre mennesker i verden, der har været i stand til at gøre undergerninger og sige kloge ting, så det er heller ikke noget bevis. At et menneske, der går på tværs af sit lands myndigheder, bliver straffet, er heller ikke ualmindeligt. Det var ganske vist en brutal måde, man slog ham ihjel på, men han var ikke den eneste, man slog ihjel den dag. Der var mennesker, der så ham dø, og der var menne-

▶ side 24

FORSIDEN

Påskelørdag: Kristi nedfart til dødsriget. – Kalkmaleri i Undløse kirke, Nordvestsjælland, af "Unionsmesteren" ca. 1460.

HØJKIRKELIGT

PRÆSTEKONVENT

Alle kirkeligt sindede og højkirkelige præster indbydes hermed til præstekonvent i Virring kirke og præstegård 19. - 21. maj 1969. Også theologiske studenter indbydes.

Mandag den 19. maj

Kl. 17. 00: Vesper – velkomst ved pastor Børge Barsøe.

Kl. 18. 00: Middag.

Kl. 19. 30: Foredrag ved pastor Th. Kühl: "Det 20. århundredes gnos-
sis".
Completorium.

Tirsdag den 20. maj

Kl. 8. 00: Messe ved pastor Børge Barsøe; prædikant: pastor Urban Schrøder.

Kl. 9. 00: Morgenmad.

Kl. 10. 00: Foredrag ved pastor Poul Exner: "Kirken i en verden,
der forandres".

Kl. 12. 00: Frokost.

Kl. 15. 30: Foredrag ved forstander Hans Lund, Tanderupgård, Ribe:
"Den lutherske præsts kår fra reformationen til 1800".
Vesper med procession; prædiken ved pastor Knud Andersen.

Kl. 18. 00: Middag.

Kl. 20. 00: Generalkapitel.
Completorium.

Onsdag den 21. maj

Kl. 8. 00: Messe, forventelig ved pastor Børge Riisgaard; prædi-
kant: pastor Sigurd Mejndor.

Kl. 9. 00: Morgenmad.

Kl. 10. 00: Foredrag ved pastor Tage Lunn: "Han troner på Israels
lovsange".

Alle henvendelser om konventet bedes rettet til: pastor Knud Jakobsen, Farup, 6760 Ribe. Telefon: Ribe (05) 42 16 12. Tilmelding bedes sendt til foranstående adresse helst inden 13. maj. Prisen for måltiderne bliver 80 kr. + mødeaftgift 25 kr. Ved tilmel-
dingen bedes oplyst, om man ønsker privat indkvartering eller ho-
teltværelse.

Der medbringes: Præstekjole, alba, hvid (gylden) stola samt
Dansk Tidebog. – Vel mødt!

KONVENTSUDVALGET

sker, der begravede ham, inden solen gik ned. Fra Vor Herre trådte frem første gang og sagde, at han var Guds Søn og indtil Langfredag kan vi så nogenlunde følge ham; men hvad der skete mellem Langfredag og Påskemorgen, da kvinderne fandt graven tom, ved vi ikke noget om. Der sad ingen i graven hos Jesus, og der var ingen, der så ham opstå fra de døde. At kvinderne fandt graven tom, er ikke noget bevis på, at Jesus er opstanden, for, som man altid har sagt: der kunne jo være nogen, der havde stjålet ham, eller: det var jo ikke sikkert, han var andet end skindød, da man lagde ham i graven. Vi kan ikke fremlægge et bevis for Jesu opstandelse, som vor forstand må bøje sig for. Vi kan heller ikke bevise, at han ikke opstod fra de døde, og jeg må ærligt indrømme, at hvis man f. eks. fandt Jesu lig et eller andet sted, ville min tro falde fuldstændig fra hinanden, og det eneste, der ville blive tilbage af Vor Herres forkyndelse, var et sæt leveregler, der ikke ville give nogen som helst trøst for en bange sjæl. Det vigtigste i kristendommen er Vor Herres opstandelse fra de døde, da det kun er den, der viser, at han talte sandt om sig selv og Gud, men vi kan ikke bevise hans opstandelse. Vi kan heller ikke give nogen ordentlig forklaring på, hvorfor vi har brug for et påskelam, der skulle ofres for vor skyld. Vi kan gå med til, at vi over for Gud er de små, men kan vi forstå, at Gud måtte give sig selv det, vi burde have givet ham? At det i det hele taget kommer os ved, hvad der skete for mange år siden, kan vi ikke bevise. Dette er afgrunden mellem Langfredag og Påskemorgen, en afgrund vi ikke kan komme over med vor forstand, men kun i vor tro. Fordi vor opstandne Herre lever iblandt os, bliver kristendommen ikke blot et sæt leveregler, men et trøstens ord vi føler i vort indre.

Der står om kvinderne, at de, da de havde fundet graven tom, og den unge mand havde talt til dem, gik ud og flygtede bort fra graven, thi de skælvende og var helt ude af sig selv, og de sagde ikke noget til nogen, thi de var bange. Denne angst hører også med i kristentroen. Når vi hører, at Gud lod Vor Herre opstå fra de døde og dermed gav ham livet igen, og vi samtidig hører, at vi i vor dåb har lod og del med den opstandne, så kan vi ikke undgå engang imellem at blive lidt bange, dels fordi vi frygter for at miste den gode gave, som livet er, og dels fordi vi engang imellem kan tvivle på, om det nu også er sandt. Kommer en sådan angst over os, hjælper vor forstand os ikke. Det eneste, der kan hjælpe os i vor angst og give os tro, er de foldede hænder og de bøjede knæ ved Herrens bord, hvorved mennesket underkaster sig Guds ord, opgiver sin stolthed og tror, at det Han siger til os, er sandt. Vor Herre fortalte os mange ting, medens han levede, og da Gud gav ham livet Påskemorgen, gjorde han det for at vise os, at han havde talt sandt. Det tror vi, og derfor er Påskedag en glædens dag for kristne mennesker, thi:

Som han opstod, skal vi opstå
— halleluja, halleluja! —
og fare til ham i det blå.
Halleluja!

ILÆR OS AT IBEDIE

PÅSKE

AF STUD. THEOL. EJLIF KRISTENSEN, KØBENHAVN

INGEN DEL af vort kirkeår er mere fyldt med jubel og glæde end Påsken. Ikke uden grund kaldte man i Oldkirken Påsken for solinemnitas solemnitatum (festernes fest). Påsken er kirkeårets højdepunkt. Her fuldbyrdes Kristi forløsergerning, den der begyndte med Mariæ Bebudelse. Kristus viser sig som den triumferende konge, som ikke engang døden kan binde. Med Herrens apostle og med hele den hellige katolske og apostoliske kirke bekender vi, at Kristus er opstanden fra de døde. Ja, Han er i sandhed opstanden! Kom derfor, lad os tilbede. Lad os juble for Herren. Lad os råbe af glæde for vor frelses klippe. Lad os komme frem for Hans åsyn og bringe taksigelse og med salmer lovprise Hans navn.

Russisk påskel hymne:

Lad os tilbede den hellige Herre, Jesus Kristus, eftersom vi nu har set Hans opstandelse!

Kom alle I trofaste, lad os tilbede Kristus i Hans opstandelse!

Thi se, ved korset er glæden kommet til hele verden!

Lad os altid prise Herren og lovsynge Ham for Hans opstandelse!

Thi på korset har Han med sin lidelse overvundet døden med sin egen død.

Bliv lys, bliv lys, du nye Jerusalem, thi Herrens herlighed er over dig!

Jubl nu og glæd dig, o Sion!

Og du rene Herrens moder, smyk dig med glædens klædebon, thi Ham, som du fødte, Han er opstanden!

O, Kristus, forlen os delagtighed i dig og dit riges dag, som ikke kender nogen aften. Amen.

Herre, med hellig bæven modtager vi budskabet om din opstandelse. Din opstandelse er verdens største hændelse og troens dybeste mysterium. Gennem den har du besejret døden og ført liv og uforgængelighed frem i lyset. Hvad betød dette ikke for dine første disciple, og hvad kan det ikke betyde for os! Lad os grunde al vor tro, håb og kærlighed på dette budskab: at du er den levende og opstandne. Bliv du vor opstandelse til kærlighed og tro, glæde og fællesskab, sundhed og styrke. Gør det åbenbart for os alle, hvorledes dette under skal slutte os sammen til en hellig og uovervindelig kirke. Ja, vis os, hvorledes din Kirke fyldes af jubel og glæde, når din menighed fejrer din herlige opstandelse.

Lad os allerede nu smage den glæde og fryd, som skal blive vor, når vi mødes med dig ved din genkomst. Lad os få del i din opstandelses himmelske liv. Amen.

UNDER SOLSPRÆNGTE SKYER

AF PASTOR C. B. HANSEN, ÅLBORG

NÅR DANMARKS RADIO og TV har en så mangelfuld og tilfældig formidling af udenlandsk nyhedsstof, at det er en daglig hån mod befolkningen, skyldes det ikke udelukkende medarbejdernes udygtighed og begrænsede horisont, men også tendens. Når troldene lugter kristenblod, vender de næsen den anden vej. Stedse kortere bliver omtalen af amerikanernes bedrifter i verdensrummet; og bliver der stadig medbragt bibler i rumkabinerne, vil det vel knapt nok blive omtalt, når amerikanerne engang lander på Månen.

Bibler og bibelord bør i det hele holdes indekædet i kirkebygninger og ikke besudles og beblendes med verdens larme. Radikal Ungdom, hvis medlemstal er tilpas mikroskopisk, har dekretet os, at så bør det være. Efter dens forslag til en ny kirkeordning, skal kirkeskat og andre offentlige pengemidler kun måtte bruges til kirkelig aktivitet inde i kirkehusene.

Så gode kår har Kirken hidtil kun haft i Sovjetunionen.

Om ordningen er tænkt som en slags beskyttelsesarrest for nygrundtvigianske eller andre statsprotestantiske forkyndere for at værne dem mod det aktive kirkefolks efterstræbelser, eller om man mener, at Kirken har større chancer for at overleve, når den pakkes i mølpose og sættes i osteklokke — ja, det er som alle motiver svært at udrede. Men interessant er det, som den folkelige grundtvigianisme, for at bruge Ibsens ord, har "krænget sig om til sin egen karikatur", efter at "ormen har ædt skallen tom".

Forslaget skal nok få virkninger: Venstre vil øjne muligheder for besparelser, den forsimplende nykonservatisme, der er revnende ligeglad med alt kirkeligt, vil overlade afgørelsen til andre, og Socialdemokratiet, der rummer en del fornuftige kirkefolk, er jo nu uden indflydelse. Tiden er inde til at kirkefolk lægger pres på politiske repræsentanter. Men det haster.

Den goebbelske propaganda for tomme kirker, der efterhånden fik skabt, hvad den så vedholdende nævnede, var lige ved at blive afsløret og stoppet. Så fremtrådte religionssociologen Per Salomonsen og gav den ny næring med en statistik fra Kirkehistorisk Institut over de sidste 40 års svind i kirkebesøgsprocenten. Resultatet var så klodset formuleret og kommenteret, at det direkte lagde op til grådig mistydning og misbrug. Selve tallene kan stort set ikke bestrides. Blot må man tilføje, at enhver, der kender lidt til sogne uden for sit eget, på stående fod kan opregne adskillige steder, hvor kirkegangen vitterligt er vokset på det sidste. Men naturligvis vejer arealer, hvor nykonservative og SF-ere har smurt deres parcelhuse op, tungt til den modsatte side i en statistik. Dertil kommer de mange forhold, der gør at stadige kirkegængere nu møder op med længere mellemrum end før motorisering og andet.

Bisperne, der længe har bedyret, at de ikke har mere myndighed end 10 smede, bagere eller skomagere, er nu blevet enige om, at det skal forbydes pastor B. Traberg Lauritsen at tale ved baptistmøder. Det har dog hverken skomagere eller andre repræsentanter for de uddøende og korrumperede håndværk nogen myndighed til. De eneste, der i en demopapistisk tid har det, er de, der, når de ikke spiller komedie, ganske godt ved sig som apostolens efterfølgeres efterfølgere. Med glæde imødeser man yderligere selvforståelse og genopdagelse inden for bispekollegiet angående kirkeligt embede og embedsindehavere.

Baptisme, bibel og økumeni: Nu er romerkirken i Danmark gået over til at bruge vor kirkes bibeloversættelse af 1948. Velbekomme! Iveren efter at være med på det nye, glatte og ferske er altså større i begge lejre end et alvorligt sagkendskab. Ualvorlige er også de, der med brask og bram forsvarer den bog, der altid har forsvaret sig selv, og drabeligt langer ud efter de vantro bibelforskere. Fra samme hold får man — tro det, hvem der kan — tudet ørerne fulde om, hvor uforståelige og for nutidsforhold uanvendelige Messens epistler er. Men er de da ikke fra Bibelen?!

Et sandt mysterium er det så, at flere præster fra epistelhadernes kreds nylig har holdt ypperlige prædikener over søndagens evangelium ved at få det til at rime med og blive belyst af dagens uanvendelige epistel.

Kun mod epistlen til 8. søndag efter Trinitatis bør der nu skrives ind, og det både af vor folke- og af vor romerkirkes bisper. Foruden at være i et sødulent sprog er den forvansket i baptistisk retning: "I modtog en ånd, der giver barnekår". Som om det var åndsudrustning, troskraft eller anden aktivitet, der giver os børneret hos Gud, og det ikke var det modsatte, sønneudkårelsen i dåben, der giver os adgang til Kristus og hans åndsvirken. At 1948-oversættelsen sådan baptistisk stiller sagen på hovedet, fremgår af det parallelle led "trældomsånd (til frygt påny)". Slavesindet er jo en frugt af trællekårene og ikke omvendt. Sammenlign også Ap. Gern. 2, 38: "Omvend eder.... og hver af eder lade sig døbe....", og I skal få Heligåndens gave". Sig mig, hvilke dele af Bibelen er det, at de bibel- og bekendelsestro zeloter fordyber sig i!

Hvem kerer sig i det hele om, hvad der står skrevet, i lovløse brydnings-tider? Er det ikke på tide, at nogle uafhængige jurister fordybe sig i I. C. Christensens kirkelove med deres sikring af det lokale kirkelige selvstyre. At ministeriet bestemmer om oprettelse af nye embeder og deling af gamle er klart. Men kan det ved kneb og magtsprog ned- og sammenlægge embeder hen over hovedet på menighederne. Departementschefen siger i sin udgave af kirkelovene, at det kan det ikke. Ministeriets egen praksis viser imidlertid, at er der noget, man kan og gør, så er det netop det.

KRISTEN I DAG

GUDSTRO I DAG

AF PASTOR KNUD JAKOBSEN, FARUP

DET HÆNDER, om ikke ofte så heller ikke just sjældent, at man tænker: Den bog må jeg ha' fat i. Nemlig når man har læst en boganmeldelse, som gi'r en lyst til at læse bogen. Nogen tænkte måske fornylig sådan, da de læste en anmeldelse af højesteretspræsident Thomas Frølund's barndomserindringer. I hjemmet levede man den gamle lutherske gudstro og gudsfrygt. Da drengen var 14 år, gik der en vækkelse hen over egnen ved og omkring Herning. Og på den egn boede han da. Anmelderen citerer: "Det var som om ordene fik en ny mening, og vi følte næsten helt bogstaveligt et pust fra de himmelske egne", og nævner fra bogen, hvordan der blev sunget med salmens ord:

"Ja, hvilken salig stund du fik,
om du begyndte nu i dette øjeblik".

Den sunde og stærke gudstro og gudsfrygt fra hjemmet fulgte drengen siden hen i livet. Nu hænger den tidligere højesteretspræsidents våbenskjold på Frederiksborg, og til valgsprog derpå satte han ordene fra det Gamle Testamente om gudsfrygten der er visdoms begyndelse. Et godt og smukt valg af den, der har siddet i den højeste ret og dømt i menneskelige anliggender i domstolssager, hvor den højeste visdom er fornøden. Derfra kan der normalt ikke appelleres til en højere domstol. Men var der ikke mere af gudstro og gudsfrygt i hjemmene dengang omkring århundredskiftet, da højesteretspræsidenten var barn og dreng, mer end i dag? Andre bøger, der skildrer den tid og dens mennesker og hjem, lader ingen tvivl tilbage.

Det samme kan siges om andre tider. Gudstro lå i tiden på Chr. IV's tid. I skolen lærte vi om samme Christian, og hans regeringstid er måske den eneste vi kan udenad, 1588-1648. Vi lærte om de krige han førte, og om alt det han udrettede på godt og ondt. Vi husker hans valgsprog: Regna firmat pietas. Fromhed (gudstro, gudsfrygt) styrker rigerne. Men på kullet sang vi ved punchebollen:

Christian den Fjerde
han var en fornem he're.
Lige ku' han ikke gå,
tit han under bordet lå,
Christian den Fjerde.

Vi havde lært i skolen om hans moralske brøst, men da ikke, at han var en gudfrygtig mand. Vi huskede i hvert fald ikke noget om det som står om ham i Bjørn Kornerups posthumt udgivne bog om biskop Hans Poulsen Resen: "Trods fremtrædende moralske Brøst tyder meget paa, at Christian IV var en Mand af ægte, alvorlig Religiøsitet....". I den samme bog kan vi læse, at der er en fyldig samling af første rangs kilder, der vidner om, at kongen i sit daglige liv gav udtryk for et alvorligt religiøst sindelag. In-

gen dag lod han hengå uden at læse i Skriften, hans bibel var slidt og medtaget af bestandig gennempløjning, og den var forsynet med talrige mærker og tilføjelser. Der er ikke så få steder i kilderne, der taler om, at kongen trods al skrøbelighed levede med regnskabsdagen for øje.

Sådan var Christian IV altså også. Han var også tilhænger af en ensartet luthersk orthodox statskirke. Egenrådigt greb han ind f. eks. ved besættelsen af præsteembeder. Men gudstro og gudsfrygt lå vel også i tiden dengang. Skønt mange på den tid ønskede at råde bod på alvorlige brøst i tidens kirkeliv.

*

I dag ligger gudstro og gudsfrygt vist ikke just i tiden. Hvorfor er vi så ugudelige — ? sådan spurgte eller udbrød tidligere markedsminister Tyge Dahlgaard i en kronik. Han havde været på sommerferie i Danmarks land, og på feriens søndage tog han til kirke i omegnen. Hvert sted og hver gang var der meget få kirkegængere. Det var dog ellers naturligt, at kristne i et kristent land søgte Herrens hus på søndagen. I kronikken stod også nogle ord om, at tilværelsen nu om stunder kan være hård nok til, at man kunne vente, at kristne søgte hjælp hos deres Gud. Også derfor vel udbrudet: Hvorfor er vi så ugudelige? Ugudelig betyder ikke just udsejende, pornografiske, men uden gudstro. Hvorfor er vi så ugudelige — ? Er der noget, der hjælper mennesker dertil i dag, som ikke var der omkring 1900 og heller ikke på Christian IV's tid?? Og hvad er det så, der i vor tid hjælper, beforder "ugudelighed"? I et kirkeblad så jeg nogle citater, som kunne være et svar på spørgsmålet. De var fra en bog af svejtseren Max Picard. Bogen hedder: Flugten fra Gud. "Tiden flygter fra Gud", stod der, og "flugt er det normale og selvfølgelig. Tidligere måtte et menneske bestemme sig til at flygte, for der var en tid, hvor det trods alt var troen, der bestemte tiden, hvor troen var det selvfølgelig. Da måtte den enkelte så at sige løbe fra tiden, når han ville flygte fra Gud". Et andet citat: "Ingen behøver at flygte fra Gud, han behøver bare at være i sin tid som et ganske normalt menneske, og han er med i lavenen". Sådan skulle tiden i dag hjælpe mennesker til at være uden gudstro.

Hvis det er rigtigt, så er "tiden" i dag en hindring for gudstro. Det er svært at gå imod tiden, meget lettere at gå med den. Vi er selv en del af tiden, og det er grumme svært at gå imod sig selv. Tidligere flygtede man HEN til Gud, når noget var svært for en selv eller for andre. For troen bestemte tiden, den lå i tiden. Når mennesker i dag ser nød og elendighed, gør de nemt som den unge fromme pige, der kom til Indien på hjælpearbejde under den store hungersnød. Den megen nød og elendighed gik hende på. En dag skrev hun til lederen, at nøden var en benægtelse af, at Gud var til. Hendes gudstro stod på vippen. Men da hun var færdig med arbejdet derude og havde set snart et barn, snart et andet blive reddet fra den visse hungersdød, skrev hun igen. Men nu skrev hun: "Det er som at have set Guds ansigt". Hun havde fundet sine egne ben igen. Det lykkes ikke for alle. — Der sad to lærerstuderende og sagde, at man kunne da ikke tro på Gud i vore dage. Det forbløffede mig ikke spor, at de sagde det. Det var deres argumenter, der forbløffede mig. Ikke at argumenterne var naturvidenskabelige — men at det var argumenter, som naturvidenskaben selv har ladet sig for 30, ja måske for flere år siden. Det trøstede mig, at de to lige var begyndt på deres lærerstudium. Lidt længere henne i studiet vil

de nok lære om naturvidenskabens begrænsning, som den selv ser det i dag m. h. t. at sige noget om, at Gud er til eller ikke, til at tro på eller ikke. Måske de to også finder deres egne ben igen.

Naturvidenskaben stiller sig jo ikke i dag hindrende i vejen for gudstro. Jeg havde nær sagt tværtimod – men det mener jeg naturligvis ikke. Det ville være at sige, at den beforder gudstro. Det hverken gør eller skal den. MEN når – på et andet felt – lægevidenskaben er nået så langt, som den er i at lindre ikke al, langtfra, men megen lidelse og nået langt i at spare mange mennesker for en alt for tidlig død efter menneskelige begreber, så må den, der tror på Gud, se alt dette som gaver fra Gud, noget han skænker. Forskerne som opnår de rige resultater "går og hjælper Gud". De ved det bare ikke. Måneraketterne og farten omkring jorden og den omkring månen hindrer da ikke tro på Gud. Da de ved juletime sejlede rundt deroppe, og vi med dem gennem TV så ned på vor jord og så, hvor lille den var i det store rum, og hørte astronauterne læse skabelsesberetningen fra Bibelen, – ja, da var det, som om tiden blev standset et øjeblik i sin flugt fra Gud. Bare et lille øjeblik.

Der står i en salme, at:

Gud er god at bede,
nem at finde.

NEM at finde – – ?? Ja, det svære i at finde ham, det stikker i os selv, det stikker dybt i vore hjerter. Og det er det samme på Jesu tid, på Christian IV's tid, omkring 1900 og i dag. Men det er en anden snak – skønt den alvorligste. Det er også det, der får Brorson til at skrive:

Men er det ej en skændig ting,
den største part så blind omkring
i denne verden vanker!
Din skabning ser man daglig på,
dog ser man, som man ikke så,
og går i andre tanker;
ild, vand, luft, sand,
sol og stjerne, hver en kerne,
hver en dråbe
Herrens herlighed udråbe.

Denne skændige blindhed kommer fra hjertet, så mennesker ikke kan se, at Gud er "nem at finde", og så de ikke kan sige med de gamle fædre: "VERDEN ER FYLDT AF GUD".

Brorson fortsætter i næste vers:

I ordet kan jeg se dig ind
udi dit hjertemilde sind
og store nådes rige.

Ja her, i ordet, kan vi se, hvordan Gud er mod os, hjertemild og nådig. Det er også det ord, som lyder i kirken hver søndag. Og vi kan "se" det milde sind imod os, når der holdes dåb, og når nadveren fejres. Så skaber Gud Helligånd gudstro og kristustro i vore hjerter og bevarer denne tro. Så er jo alt godt trods vore hjerters hårdhed, trods tidens flugt fra Gud – ????

Nej, alt er ikke godt. Det er ikke godt, hvis kirken i Danmark er sådan med i tidens flugt fra Gud, at den lader sig løbe over ende af tiden, lader den løbe af med sig og bli'r medløber. Hvor den skulle stå som en klippe! !

Det er sagt, at kirken i dag ligger i ruiner. Det er ikke just at stå som en klippe. Lad os gå med – ikke på spøgen – men på alvoren i det. Hvordan er det kommet dertil – ? Den dybe strid og kløft, eller de mange, der går gennem vor kirke i dag, om Kristi gerning, hans død og opstandelse, om hvad det "betyder" og er – – det må føre til ruin før eller siden, hvis det fortsætter. Der er vist ingen, der ville ønske en statskirke og ensrettethed, som Christian IV ønskede det. Men de færreste ønsker en kirke, hvor alt flyder og ligger hen hulter til bulter. Kirken gør det svært for mennesker at komme til gudstro. I dag er kirken for de stærke. Den enkelte må selv finde ud af, hvad der er kirkens tro. Han hører et fra et sted, det modsatte fra et andet sted. Kirken tør ikke, eller vil ikke, eller – hvad ved jeg – formår ikke at sige og udtale, hvad der er kirkens hele tro. Så bli'r kirken for de stærke, ikke for de svage – eller for de almindelige, som vi er flest. Man siger, at kirken er for de fattige, at den selv er fattig. Ja det er rigtigt. Men kirken er også rig – ikke i sig selv, men den har fået det rige budskab at give videre, det store, hele og uafkortede apostoliske vidnesbyrd. Dette skal den ikke med åbenbar eller skjult magt påtvinge nogen. Men den skal heller ikke i misforstået fattigdom – eller misforstået beskedenhed, som ikke er nogen dyd, nøjes med at dele smuler ud af sin rigdom. Eller skære stykker ud af det hele og så kassere resten efter forgodtbefindende. Den skal række, tilbyde mennesker hele kirkens tro, så det kan siges til mennesker:

"og alt mit, det er jo eders,
nyde hver med troen sin". (Grundtvig)

Jeg tror, der er mange, der i dag føler, at de bli'r forholdt noget af kirkens rigdom. Noget, de ikke må nyde. F. eks. noget af det trosbekendelsen lyder på, at der tages forbehold der. Eller når syndsforladelsen gives, at der så også der er et vist forbehold – ikke som i bodsfromhedens tider, om angeren nu også var stor og ægte nok – men et forbehold om, at der kun er et ord om syndsforladelse at gå med, ikke sagen, syndsforladelsen selv med ordet. Og når nadveren fejres, da et forbehold, udtalt, men mærkbart, at her gives også kun et ord at gå med, at ordet ikke skaber, hvad det nævner, så vi får del i Vor Herres eget liv til evigt liv for os. Hvis dette forbehold er til stede, så bli'r kirken for de stærke – de fornemme, som kan undvære det, som ordet nævner og skaber, og nøjes med ordet derom.

Ligger kirken i ruiner, er den løbet med tiden i dens flugt fra Gud – da kan den heller ikke hjælpe de svage til gudstro. Og hvem er ikke svage??

Til sidst. Hvad skal vi gøre? Blive på vore pladser, naturligvis! Skulle disse end befinde sig i ruiner. I Askov Lærings Aarskrift 1916 skriver Jacob Appel under afsnittet: Fra Skoleaarene 1916-1917:

"Efter Krigen i 1864 kom der et Ord op blandt vore sønderjyske Landsmænd.... Ordet er taget fra Fortællingen om Kvinden i Sunem, der gæstfrit modtog Profeten Elisa, og som, da Profeten spurgte, om han ikke kunne gøre noget for hende.... svarede: 'Jeg bor midt iblandt mit Folk' ". Det var det vigtigste for hende.

Må vi ikke hver især sige: Jeg bor midt iblandt mit folk. På godt og ondt. Og her bliver jeg – jeg mener, der hvor vi hver især har fået anvist plads midt i vort folks kirke. Det gælder endnu, at i denne kirke bor Gud midt iblandt sit folk, og med denne kirke bor Gud midt iblandt det dan-

ske folk. Det skal styrke vor gudstro, ja det skal gi' os mod til at synge med på de hostrupske linjer, som Jacob Appel også nævnede i samme afsnit, de linjer som ganske vist handler om Nordens eenhed. Men vi kan jo lægge vort i hans ord:

Kald paa Heltene, der blunde,
saml i eet de skilte Raad,
og i Munde
læg os Ordet, som er Daad.

PAGTSFOLKET I BIBELENS LYS

6

KIRKEN OG ISRAEL

AF PASTOR JOHS. M. NIELSEN, TÅRNBY

OMRING året 57 befandt apostelen Paulus sig i byen Korinth. Han stod i begreb med at forberede afrejsen til Israel, hvor han ville aflevere en gave til de fattige kristne i Jerusalem. Denne gave havde han med megen iver og umage samlet sammen fra de lilleasiatiske og græske menigheder, som han selv havde stiftet.

Paulus var af den opfattelse, at hans virksomhed som missionær i den østlige del af Romerriget var afsluttet. Gennem Apostlenes Gerninger 13-19 får vi et levende indtryk af Paulus' ustandselige virksomhed med at bringe det kristne budskab fra sted til sted, og hvordan han får lov til at grundlægge en række menigheder i et antal betydningsfulde byer i Lilleasien og Grækenland. Nu følte Paulus sig kaldet til at bringe kristendommen til den vestlige del af Romerriget. Efter sit besøg i Jerusalem havde han planer om at rejse til Rom for derfra at blive hjulpet til at drage til Spanien for at udbrede kristendommen i dette land (Rom. 15, 22-28). I denne situation skriver han et brev til menigheden i Rom og forbereder dem på denne måde til sit komme. Dette brev har vi i Ny Testamente som det første af Paulus' breve.

I dette brev læser vi, at de hedningekristne står i gæld til de hellige i Jerusalem. De hedningekristne har fået del i de andres åndelige goder, derfor skylder de at tjene dem med de timelige (Rom. 15, 27). Guds frelse, som Jesus Kristus har tilvejebragt, kommer fra menigheden i Jerusalem. Frelsen udgår fra jøderne (Joh. 4, 22). De hedningekristnes gave er et udtryk for, at de anerkender, at selve deres kristendom er en gave, de har modtaget gennem jødefolket. Allerede heri udtrykkes den uløselige forbindelse mellem Kirken og Israel.

Men foruden overbringelsen af denne gave har Paulus endnu et formål med sin rejse til Jerusalem. Han udtrykker dette formål med de mærkelige ord, at han ønsker at ægge sine landsmænd til skinsyge (Rom. 11, 14). Disse ord må nok forstås på den måde, at når han nu kommer til Jerusalem med en flok repræsentanter for de hedningekristne menigheder og for-

tæller sine landsmænd om de mange hedninger, der har fået del i frelsen ved den forløsning, som Jesus Kristus har tilvejebragt, så vil en del af hans landsmænd blive skinsyge, så også de vil tage imod den frelse, som hedningerne har fået del i. Dette håb blev ikke opfyldt. Da Paulus kom til Jerusalem, søgte hans landsmænd at lynche ham, og han slap kun fra det med livet, fordi romerske soldater kom til undsætning og sikrede sig hans person. Så voldsomt var jødernes had til Paulus, at der blev indgået en sammensværgelse for at tage hans liv, efter at romerne havde fængslet ham, og kun fordi denne sammensværgelse blev røbet, undgik han den gang døden (Ap. Gern. 23, 12-22).

Ved at betragte disse forhold får vi et indtryk af forholdet mellem jøderne og de kristne på apostlenes tid. Det var ikke de ikke-jødiske folk og de romerske myndigheder, som lagde særlige hindringer i vejen for den første kristne mission. Det var overalt jøderne, som med den mest forbitrede iver og med alle til rådighed stående midler søgte at skade de kristne og modarbejde de kristne missionærer.

Hvoraf kom denne fanatiske modvilje og dette lidenskabelige had? Der er næppe tvivl om, at det var denne indstilling fra jødernes side, der førte til drabet på Jesus. I ypperstepræstens og rådets domfældelse af Jesus møder vi denne indstilling som i et brændpunkt. Jesu bekendelse af at være Kristus, Guds søn, førte til dommen: Han er skyldig til døden (Mt. 26, 63-66). Han blev dømt som gudsbespotter. Denne mand måtte dø, fordi han pegede på sig selv som den, man skulle tro og følge. I følge jødernes ledere førte han folk bort fra den sande tro og gudsdyrkelse, som bestod i overholdelsen af den lov, som Herren havde givet Israel ved Moses.

Det er vist svært for os i dag at sætte os ind i den enorme forbitrelse og i det hadets vildskab, hvormed jøderne i den første tid betragtede kristendommen og de kristne. Kristendommen blev simpelthen anset for at være det forfærdeligste djævelskab, som for enhver pris måtte standses og udryddes. En jøde, som gik over til kristendommen, var ikke alene en forræder mod sit folk og sin tro, men et skadedyr, som det var en god gerning at tilintetgøre.

Samtidig lød det i de kristne menigheder — som det lyder den dag i dag — at den kristne Kirke er det sande Israel, de kristne arvinger til Guds løfter til det udvalgte folk, ja, de er ved dåben selv blevet medlemmer af dette folk og har fået del i alle de gaver, som Gud har givet sit ejendomsfolk.

Paulus var jøde. Han havde selv i usædvanlig grad været grebet af det jødiske had til de kristne og havde forfulgt dem med glødende fanatisme, indtil Kristus åbenbarede sig for ham og gjorde ham til det udvalgte redskab i sin tjeneste. Siden da var jødefolkets stilling til kristendommen blevet det store problem for ham. "Jeg har en stor sorg og en uafslædig kummer i mit hjerte", bekender han (Rom. 9, 2). Det er sorgen over hans stammefrænders forkastelse af kristentroen, han taler om. Deraf udspringer hans brændende ønske og håb, at han må kunne ægge sine landsmænd til skinsyge, om han dog kunne frelse nogle af dem (Rom. 11, 14).

Spørgsmålet om de kristnes forhold til Israel gennemtrænger hele Ny Testamente. Heller ikke for den kristne Kirke i dag kan dette spørgsmål være ligegyldigt. Også for os er Israels forkastelse af Kristus det store problem.

Da Guds søn blev menneske, blev han født af Davids æt. I engelen Gabriels bebudelse til Maria hedder det: "Gud Herren skal give ham Davids, hans faders trone. Han skal være konge over Jakobs hus til evig tid" (Luk. 1, 32-33). Stærkere kan Jesu Kristi enhed med Israel, dets patriarker, konger og profeter, dets håb og forventning, vist ikke udtrykkes.

Jesu gerning under hans jordeliv tog i første omgang udelukkende sigte på hans eget folk. "Gå ikke ud på hedningers veje og ikke ind i samaritaternes byer. Gå hellere til de fortabte får af Israels hus", således taler han til sine disciple, da han sender dem ud (Mt. 10, 5).

Når mennesker spørger ham om vejen til Guds rige, så svarer han gang på gang: Hold budene. Du ved jo godt vejen i forvejen. Gør det, som Gud har befaleet ved Moses. "Jeg er ikke kommet for at nedbryde loven eller profeterne, men for at fuldkomme", læser vi i bjergprækenen (Mt. 5, 17).

I dette sidste ord bliver ganske vist sagt, at Jesus ikke bare er kommet for at bekræfte åbenbaringen i den gamle pagt. Han er kommet for at bringe noget nyt. Dette nye ville Israel altså ikke vide af. Men Jesus gør fuldkommen tydeligt gældende, at der er ingen modsætning mellem dette nye og det, som Gud har givet Israel gennem Moses og profeterne. Den samme Gud, som sendte Moses og profeterne, har sendt ham. Han kommer for at fuldende den gerning, som Gud begyndte ved dem, og for at opfylde de løfter, som Gud har givet ved sine profeters mund.

Men efterhånden som forkastelsen af det nye, som Jesus bringer, slår igennem i jødefolket, og hadet mod ham og ønsket om at slå ham ihjel gør sig stærkere og stærkere gældende, hører vi også en anden tone i Jesu forkyndelse. "Mange skal komme fra øst og vest og sidde til bords med Abraham, Isak og Jakob i Himmeriget. Men rigets egne børn skal kastes ud i mørket udenfor", siger han efter helbredelsen af den romerske officers tjener (Mt. 8, 11).

En af de sidste dage før Jesu tilfangetagelse sker det, at Jesus forbander et figentræ, fordi han ikke finder frugt på det, og træet visner med det samme (Mt. 21, 18-19). Jesu undergerninger går ellers altid ud på at skabe sundhed og liv. Denne skaber død. Hvorfor? Mon ikke slutningen af det samme kapitel bringer os forklaringen: "Guds rige skal tages fra jer og gives til et folk, der bærer dets frugter" (Mt. 21, 43). Ved at forkaste Jesus viser Israel sig som et ufrugtbart træ, der er hjemfaldet til forbandelsen. Israel er vingårdsmændene, der slog sønnen ihjel, som det fortælles i lignelsen (Mt. 21, 33-41). Jesus er stenen, som bygmestrene vragede, men som er blevet hovedhjørnesten (Mt. 21, 42, citeret efter salme 118, 22).

Ved at forkaste Jesus har Israel forkastet Gud og har sat sig selv uden for den pagt, som Gud har oprettet med folket gennem dets fædre. Fordi Israel har forkastet Jesus, har Gud overgivet det til forhærdelse. Men dermed er ikke alt sagt. For der var dog enkelte jøder, der tog imod Jesus Kristus som deres herre og frelser.

Det var ikke første gang, Israel forkastede sin Gud. Hele Gamle Testamente indeholder en endeløs række af fortællinger om Israels frafald og ulydighed mod Gud. Men der fortælles også om en rest, der ikke bøjede knæ for Ba'al (2. Kong. 19, 18). Paulus betragter de kristne jøder som en sådan rest i lyset af Guds ord til Elias (Rom. 11, 4). Denne rest har fået del i Guds frelse, ikke på grund af sine gode gerninger, men på grund af Guds nådes udvælgelse (Rom. 11, 5).

Sine nådegaver og sit kald fortryder Gud ikke (Rom. 11, 29). Med disse ord sammenfatter Paulus sit syn på Israel. Fordi de har forkastet Guds søn, har de gjort sig til Guds fjender. Men Paulus forkynder den hemmelighed, at Israels forhærdelse kun skal vare en tid. Der skal komme en dag, da hele Israel skal frelses (Rom. 11, 25-26).

Disse ord af Paulus er en profeti. 19 århundreder er gået, siden denne profeti blev udtalt. Ingen kan vel påstå, at den er gået i opfyldelse. Efter Jerusalems ødelæggelse år 70 blev jøderne fordrevet fra deres hjemstavn og spredt ud over jorden. En sorgens, forfærdelsens og hjemløsgheds tid har disse århundreder været for jødefolket helt op til vor egen tid. Hvem er det, som har sendt uretfærdighedens, diskrimineringens, pogromernes, likvideringens bølger ind over det arme folk? Mennesker, som i stort tal har smykket sig med hans navn, som blev kaldt Davids søn. De såkaldte kristnes forfølgelser af jøderne har i ingen henseender stået tilbage i fanatisk modvilje og lidenskabeligt had for den modvilje og det had, jøderne viste de første kristne. Kun har de ikke-jødiske folk haft helt anderledes magtmidler til deres rådighed, end jøderne havde på apostlenes tid. Og de har i sandhed ikke forsømt at gøre brug af disse magtmidler. Det er forståeligt, at jøderne ikke har sluttet sig til en religion, hvis bekendere har båret sig således ad over for dem.

I vor tid er der så sket det mærkelige, at navnet Israel ikke mere blot er navnet på et oldtidsfolk, som bliver skildret i en gammel bog, men er blevet navnet på en moderne stat. Når vi læser Gamle Testaments profetier om Israels folk, der skal vende hjem til fædrelandet fra udlændigheden og fornedrelsen, er det svært at undlade at tænke på det, som er sket og sker i vore dage i jødernes gamle land. I dag kan man se med sine øjne, at øde vange blomstrer som en rosegård, og vandet risler om yppige planter, hvor før kun kameler og sjakaler satte deres fod. Og som i oldtiden er lilleputstaten Israel omgivet af hadefulde, rovgriske stormagter, der rasler med sabelen.

Men Paulus' profeti om Israels modtagelse af frelseren synes ikke at gå i opfyldelse. Endnu er det ikke sket, at Israel har hilst Messias med orden: Velsignet være den, der kommer i Herrens navn (Mt. 23, 39).

I Romerbrevet taler Paulus om, at før dette skal ske, skal hedningerne fuldtalligt gå ind (Rom. 11, 25). Jesus taler om, at før hans genkomst skal evangeliet prækes over hele jorden (Mt. 24, 14). Ifølge disse ord synes der at være en forbindelse mellem kristendommens udbredelse til alle folkeslagene og Israels modtagelse af den kristne tro.

Kirken kan ikke skilles fra Israel. Paulus ser en sammenhæng mellem Israels forkastelse af evangeliet og hedningefolkenes modtagelse af det. De ikke-jødiske folk fik mulighed for at få del i Guds frelse, fordi jøderne forkastede denne frelse (Rom. 11, 11).

Paulus sammenligner Israel med et oliventræ. Dette træ er helligt, fordi Gud har udvalgt det og gjort det til sin ejendom. Nu har nogle af grene forkastet Guds frelse og er derfor brudt af. I deres sted er hedninger som vilde grene blevet indpodet, fordi de har troet på Guds søn. Paulus advarer disse vilde grene mod at hovmode sig over for de grene, der blev brudt af. "De blev brudt af på grund af deres vantro, du har din plads på grund af din tro" (Rom. 11, 20). Men hvis du hovmoder dig, vil Gud ikke skåne dig. Hvis de grene, som af naturen hørte oliventræet til, blev brudt

af, så kan de vilde grene risikere det samme. Gud er mægtig til at sætte ædle grene tilbage på oliventræet, hvor de en gang hørte til (Rom. 11, 23).

Guds folk på jorden er eet folk. Der er kun eet ædelt oliventræ. Dette er det folk, som er Abrahams børn. På dette træ er alle folk af hedningerod, som er udvalgt til at høre Kristus til, podet ind som vilde grene. Men Paulus sammen med den Kirke, der ærer ham som sin gudgivne vejleder, håber og venter på den dag, da det folk, som først fik del i oliventræets frugtbarhed og fedme, atter skal få deres plads på den gamle stamme.

Jesu Kristi Kirke kan aldrig se med ligegyldighed, end sige med foragt på Israel. Kirken lever i et dybt og ubrydeligt skæbnefællesskab med Israel. Alt hvad Kirken ved Guds nåde har fået del i i sit liv og i sin tro, blev først givet Israel. Nådegaverne og sit kald fortryder Gud ikke. Hvor kan vi andet end leve i forventning og håb om Israels omvendelse?

Paulus forkynder den hemmelighed, at når hedningerne fuldtalligt er gået ind, så skal hele Israel frelses (Rom. 11, 25-26). En klar forståelse af hvad denne hedningernes fuldtallige indgang indebærer er næppe mulig. Men den har nok både en kvantitativ og en kvalitativ side. Den må pege på kristendommens udbredelse, så alle folkeslag får en rimelig mulighed for at høre og modtage det kristne budskab. Men den peger sikkert også på Kirkens troskab og lydighed mod dens herres befalinger. Jo mere Kirken lever "i Kristus", i fællesskab med sin herre i hans fuldkomne sandhed og selvfornægtende kærlighed, jo nærmere er Israels omvendelse.

Israels forkastelse har bragt verden forligelse, siger Paulus. Hvad vil deres antagelse bringe andet end liv af døde? (Rom. 11, 15). Dette vældige håb ses i lyset af Kirkens stadig fornyede lydighed mod sin herres kald. Jo mere Kirken er i overensstemmelse med sin herres vilje og kald til sendelse til hele den ikke-kristne verden og til indbyrdes kærlighed og fuldkommen enhed i tro og gerninger, jo nærmere er den dag, da Herren påny antager Israel, idet dette Herrens gamle ejendomsfolk i hjertelig anger og bod påkalder ham, det en gang forkastede, og siger: Velsignet være han, som kommer i Herrens navn.

periskop

TAIZÉ

ET EVANGELISK KLOSTER I FRANKRIG

AF KNUD NØRHOLM, KØBENHAVN

"SE, HVOR de elsker hinanden". Således har man sagt om de kristne – engang! Det er længe siden, det var i Kirkens ungdom, at denne indbyrdes kærlighed var synlig for alle, som noget, man undredes over, agtede og droges af.

Det billede, vi idag har af kristenheden – ja, man kvier sig ved at gå nærmere ind på det; ikke mindst som det tegner sig i vor lille provinsielle kirkeafdeling, – er såre langt fra at kunne fremkalde en sådan ytring. Tværtimod er de kristnes splid og opdelthed i kirkesamfund, der i bedste fald kun kan tale sammen, men ikke sammen møde alles Herre ved alteret,

et iøjnefaldende forargelsens tegn for dem, der ikke kan tro trods god vilje. Den helt fantastiske tone, der er blevet gængs også i kristnes tankebygning, er en detalje, der står i grel og iøjnefaldende modsætning til deres bekendelse til kærlighedsbudet.

Almindelige menneskers sunde sans kan ikke forlige sig med dette. Især vel ikke de unge, som i vore dage er trætte af store ord uden dækning i liv.

De unge er uinteresserede i vore overtagne århundredgamle konfessionelle positioner og institutioner. Deres forbindelse med fortiden er løs; det historiske har kun deres interesse, når de deri føler en livsforbindelse til deres egen tid. Hvis vi ikke i en nær fremtid kan vise dem en kirke, som synligt for alle er én, og hvori kristne færdes og taler sammen i den broderlige kærlighed, de med munden bekender, er faren stor for, at den unge generation vender sig fra den til universalistiske, ateistiske ideologier, i håb om dér at finde det, som kun en enig og broderlig Kirke kan give den; nemlig det, den mest brændende søger: virkeligførelsen af broderlig kærlighed mellem alle mennesker.

Derfor er økumeniens problemer Kirkens (kirkernes) alvorligste idag. Her gælder det livet, og alt må sættes ind på at knytte til de opvoksende slægtled.

Sådan tænker vore brødre i Taizé, og de handler derefter med utrættelig iver

og opofrelse år efter år. Det skal jeg komme tilbage til; men først er der vel nogen, der vil spørge: Hvad er Taizé? (udtales: tæ:'ze)

Når vi blot og bare siger Taizé, tænker vi på kommunitetet i Taizé. "Kommunitet" betyder fællesskab og dækker i denne sammenhæng begrebet kloster. – Taizé er ellers en lille landsby på den ene ende af en nord-syd-gående ås i det sydlige Bourgogne en halv snes kilometer nord for den gamle klosterby Cluny. Her lever i og omkring et stort gammelt landsted et broderskab sit munkeliv i coelibat (ugift stand), ejendomsfællesskab og lydighed. Det ledes af en prior, som er stifteren, Roger Schutz, og tæller idag (1967) 70 brødre fra forskellige protestantiske konfessioner: lutherske, reformerte, presbyterianske, episkopale (USA) og kongregationalistiske, og fra mange lande: Frankrig, Schweiz, Tyskland, Holland, Sverige, USA o. fl. lande. De ældste brødre er 40-50 år, de yngste 20, og gennemsnitsalderen o. 30-35 år. De kommer fra forskellige sociale lag med nogen overvægt til middelstanden. Inden for kommunitetet har mange brødre med intellektuel uddannelse lært et håndværk, og andre er omvendt sat i gang med et studium. – Brødrenes eksistens hviler på deres arbejde: De har bogtrykkeri, værksteder for maleri og grafik, keramik, glasmale-

Hovedbygningens sydside

ri, skulptur, arkitektur; de driver teologisk og sociologisk forskning og landbrug; en er læge; der er en del brødre beskæftiget i et sekretariat, som tager sig af kommunitetets stadig voksende internationale korrespondance. Ikke blot skal der tjenes det nødvendige for at eksistere, men også til at give væk af til andre. "Hvis man blot krævede af brødrene at de skulle tjene til opholdet, ville der snart opstå egocentricitet på finansplanet, hvad der kunne få de alvorligste følger. Det gælder derfor ikke blot om at tjene til sig selv, men til folk, som vi bør hjælpe, til Latin-Amerika, "l'Opération Espérance" (Prior).

Det er ikke et klostermilieu i traditionel forstand med fratergård og buegange o. s. v. der møder den, som kommer til Taizé. Brødrene bærer ingen ordensdragt, kun ved tjenesterne i kirken ifører de sig en fodsid, hvid løsthængende dragt med store ærmer og hætte, der hænger ned over ryggen. Deres hovedsæde er et større landsted i traditionel fransk stil fra 1700-tallet (skyder jeg på) med en 3-fags midtfløj flankeret af to sidefløje under hver sit valmtag. 3 stokværk højt. Hertil kommer så en sidelænge, et udsalg for kommunitetets produktioner og nogle værkstedsbygninger i landsbyen. I løbet af 60'ernes midte er opført et mødecenter lidt nord for byen i nær tilslutning til Forsoningskirken (Eglise de la Réconciliation), som er opført 1962 af unge tyskere fra "Aktion Sühnezeichen" efter tegning af en af brødrene. Imellem denne kirke og byen er opført en ny modtagelsesbygning og en klokkestabel.

Idag strømmer tusindvis af besøgende til Taizé i sommerhalvåret. Katolikker og protestanter, nysgerrige og pilgrimme, de fleste dog for at deltage i den fælles bøn om forsoning kristne imellem. Og for at mindes om, at begyndelsen til denne ikke ligger langt borte, men ganske nær, læser man på et stort skilt på tre sprog: "I, som træder herind, forson jer, faderen med sin søn, ægte manden med sin hustru, den troende med den, som ikke kan tro, den kristne med sin fraskilte broder". Landsbyens gamle, romanske kirke ville ikke kunne rumme disse mængder, og den benyttes nu kun af brødrene om vinteren, eller om sommeren, når de har stillet Forsoningskirken til rådighed for stævner, hvis deltagere måles i omnibusbængder.

*

MÅSKE skulle vi her gå tilbage til begyndelsen. Hvordan er alt dette kommet? La Communauté de Taizé er grundlagt af den nuværende prior, Roger Schutz. Han er født i Schweiz 1915. Faderen var præst i den reformerte kirke, og i moderens slægt har der været mange præster. Hun var fra Bourgogne. I skoletiden kom R. S. fra sit 13. til 16. år i pension hos en enke, katolik, som med mange børn sad i trange kår. Forældrene havde haft valget mellem en protestantisk familie og denne enke; og trods konfessionelle betænkeligheder valgte de dog den sidste, fordi hun var fattig og trængte til denne indtægt. På troens område agtede man hinanden – på afstand.

Den unge Schutz beundrede i begge sine milieu'er en lige stærk og ægte tro og fromhed. Selv var han i de år ikke troende. Men han satte sig dog for, at hvis det skulle ske, at han en dag igen kom til at tro, ville han aldrig affinde sig med spaltningen blandt de kristne, som alle bekender sig til næstekærligheden, men dog forbliver skilte. Fra sit 20. år, da han atter havde fundet tilbage til troen, bestemmes hans liv og tanker af søgen

efter kristen enhed. I 1939, mens han endnu studerede teologi, organiserede han, i den tanke at grunde et monastisk fællesskab, studiedage og retræter, stille dage opfyldt af bøn og betragtning (meditation).

I 1940 skrider Schutz til handling, han forlader sine venner for en tid og

rejser til Bourgogne for at finde et sted til det kommunitet, han har i tanke, og i Cluny træffer han en notar, som anviser ham huset i Taizé. Han tager dertil den 20. august, og ved middagstid står han ved den aflåsede gitterport. I dens nærhed står en gammel kone. Han henvender sig til hende og spørger, om hun kan sige ham, hvor han kan få noget at spise. "Hos mig og min familie", svarer hun, og under måltidet siger hun til Schutz: "Køb det hus og bliv her, vi er så alene og så ensomme". – "Jeg bestemte mig for Taizé, fordi den kone, som sagde til mig: 'Bliv her', var fattig. Det er altid rigtigt i de fattiges røst at høre Kristi stemme".

Men nu kom krigen og dermed besættelsen af nord- og vest-Frankrig. Taizé lå i den frie zone ikke langt fra demarkationslinien til den okkuperede, hvorfra der kom en stadig flygtningestrøm. Den 25-årige Schutz optog da flygtninge i sit store hus. Disse folk, for en stor del jøder, der havde

gået meget ondt igennem, var alt andet end nemme, tit lidt sindsforvirrede, og det blev en svær opgave for den uerfarne unge mand, som dog styrkedes ved overbevisningen om, at han havde betrådt solid grund ved at vende sig til dem, som var den tids besiddelsesløse. Det hjalp ham til fodfæste i en realistisk tro. Dette varede i to år. Tre gange daglig holdt han bøn alene. Han ønskede ikke, ja var nærmest bange for, at flygtningene skulle komme til bønner alene fordi de syntes, de skyldte ham det. Alligevel hændte det, at en og anden bad om at måtte være med.

I 1942 blev okkupationen udvidet til hele landet, og Schutz måtte forlade Taizé og Frankrig. Den 11. november er han tilbage i Schweiz. Men i begyndelsen af året havde han mødt sine første tre brødre: Max Thurian, teolog, Pierre Souvairan, agronom og Daniel de Montmollin, teolog. De begynder nu i Genève et fællesliv kendetegnet ved fælles liturgisk bøn og åbenhed indbyrdes og mod næsten; men først efter befrielsen i 1944 kan kommunitetet begynde sit liv i Taizé.

Her bestemmer man sig til at adoptere 20 forældreløse drenge og indlogere dem i et gammelt hus i landsbyen (le Manoir), og Schutz's ugifte søster kommer til hjælp og indtræder som adoptiv-moder for drengene, som nu alle er velbegerede i livet.

I Påsken 1948 tæller kommunitetet 5 brødre og året efter 7. I Pinsen

Brødre på vej til kirken

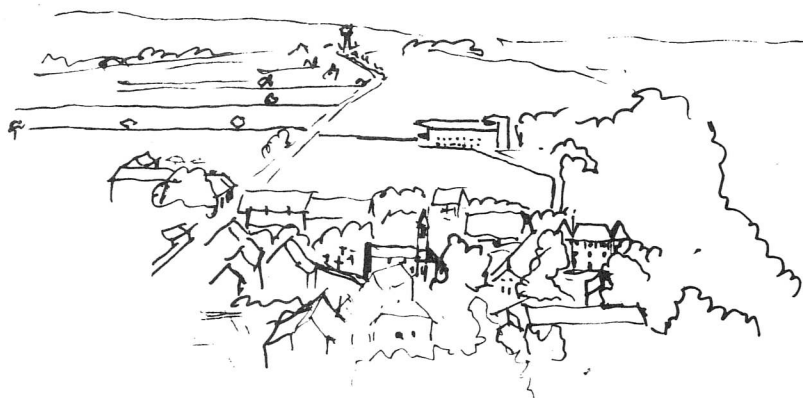
1948 læser brødrene for første gang officiet (tidebønnen) i den katolske, romanske kirke, takket være en autorisation fra ærkebiskoppen af Autun og den pavelige nuntius i Paris. Fra nu af tjener dette gudshus som ramme skiftevis om katolsk og protestantisk kult.

I Påsken 1949 aflægger de første 7 brødre deres fulde løfter og forpligter sig dermed til at leve i ugift stand, ejendomsfællesskab og lydighed, for således helt at være til rådighed for Gud og næsten, og da i særdeleshed for den Kristi Kirkes synlige enhed, som de med Kristus beder om, og uden hvilken alle menneskers broderlige enhed er utænkelig. Først i 1952-53 skriver Roger Schutz Taizés regel, altså på baggrund af 8 års erfaringer.

Som man vil have forstået af det allerede sagte, har priors sigte fra begyndelsen været økumenisk. Kristenhedens søgen og beder sig frem mod den erkendelige enhed, som Kristus bad om (Jh. 17, 20-21), er den væsentlige sag for kommunitetet, midtpunktet i dets bøn og det grundlæggende ledemotiv i dets liv. (I Taizés tidebog er der et officium for Kirkens enhed).

Den udbredte og menneskeligt forståelige skepsis m. h. t. muligheden af at samle i et fælles tros- og bønsliv mennesker af forskellige konfessioner måtte imødegås i praksis, i en mindre kreds af mennesker, som ville stille sig helt og uforbeholdent til rådighed for Helligåndens virke, for hinanden og for alle mennesker. Som i coelibatet ville leve én kærlighed, kærligheden til Gud; i fattigdommen leve solidarisk med denne verdens åndeligt og materielt fattige og i lydigheden mod en samlende og enende autoritet opbygge et afbillede af den endrægtighed, som skulle præge alle kristnes forhold til hinanden. Således ville man prøve at sætte et enhedens tegn i verden, vel vidende, at det kun ville være en lille begyndelse. Og nu står tegnet dér. Tilgængeligt og læseligt for enhver, som vil umage sig dermed. For det har virkelig været muligt at samle disse mennesker af forskellig observans, ikke alene under samme tag, men også i samme tro, andagtsform og livsmønster.

Man har erfaret den enende magt, Guds ånd og ord har i mennesker af

Taizé, set mod nord. Til højre skimtes kommunitetets hovedbygning. Til venstre for den gamle kirke og nord for byen den nye, Forsoningskirken.

god vilje. Prior har herom sagt: "Det liturgiske liv, Kirkens bøn gennem århundrederne, bestående af Bibelens psalmer og tekster, har gjort vor enhed fast; det har for os, som tilhører såre forskellige protestantiske konfessioner, skabt en læremæssig enhed, den samme tro".

Man vil måske så vente (og frygte), at denne enhed er opnået ved afvisning af de lærepunkter, som ikke alle på forhånd har kunnet sige ja til. At den skulle være grundet på et udvandet og vaklende tros-minimum. Men sådan er det ikke gået. Tidebogen og, bemærkelsesværdigt især, Nadverliturgien vidner om det modsatte. Alt taler om, at man snarere har forstået, at tilsyneladende modsatte sandheder kan fastholdes som forenelige.

BOGHYLDEN

TO NYE PJECE har Kirkelig Information udgivet: Poul Hoffmann: Undere og Urban Schrøder: Folkekirken og Jesu Kristi Kirke. Det rejser problemet, om vi ikke snart skal se at få en boghylde i våbenhuset med bøger til salg, som vi kender det andetsteds fra. Jeg tænker bl. a. på mange tyske kirker. Det har tidligere ikke kunnet lade sig gøre, fordi der var så lidt af en sådan lodighed, at man kunne være bekendt at udstille det i en kirkes våbenhus. De to pjecer her vil være velegnede; de behandler hver et centralt problem, set i lyset af kirkens tro, og prisen er overkommelig, henholdsvis 3,50 kr. og 2,50 kr. Trykket er jo ikke særlig kønt, men dog forsvarligt; det er optryk af Indre Missions Tidende og Præsteforeningens Blad.

Poul Hoffmanns pjeces om undere er udsprunget dels af den konkrete situation, de mange undere, som Israels seksdages-krig var så rig på, dels af den moderne teologis negative holdning, ikke mindst til opstandelsens under. Som altid hos Poul Hoffmann sætter han så mange tanker i gang; man kan ikke andet end at arbejde videre med spørgsmålet, og det må jo siges at være en ros for en forfatter. Her er så mange inspirerende tanker. Skal vi blot føje til i Poul Hoffmanns ånd, først Israels klassiske ord, som på ny har vist sin gyldighed: Vi i Israel er realister – derfor tror vi på underet! Og så i forbindelse med hans tanker om, at underet er udtryk for nyskabelse, ikke brud på love, at netop derfor kalder Israel den sidste krig, som var underets krig i enestående forstand, for: Seksdages-krigen for at minde om skabelsesværkets seks dage.

Urban Schrøders pjeces fortsætter også en linie hos Hoffmann, nemlig forskellen mellem folkekirken og Jesu Kristi kirke: "Vi tør ikke mere sige, at den danske kirke er Jesu Kristi Kirke. Højest tør vi håbe, at Kristi Kirke ved Guds ufortjente langmodighed endnu bor hist og her i vor kirke. Kun den, der i sit hjerte bærer Kristi sårmerker, har myndighed til at bestemme i kirken".

Men det er, som om Urban Schrøder ægger mere til modsigelse end Poul Hoffmann. Og så vil vi også gerne engang høre ham tale mere om de

sidste få linier i hans pjeces: om troskaben mod folkekirken og om håbet om at se Kristi sande kirke rejst på ny. Må jeg minde om Katharina af Si-
enas bøn: "Herre, sønderbryd mine ben og knus mine lemmer, men giv
kirken dens oprindelige skønhed og prydt tilbage".

Tage Lunn

Poul Hoffmann: Undere. 20 sider. Kr. 3,50 (10 stk. á 3,00 kr.)

Urban Schrøder: Folkekirken og Jesu Kristi Kirke. 12 si-
der. Kr. 2,50 (10 stk. á 2,00 kr.)

Begge pjecer ekspederes af pastor Anders Studsgård, Asavænget 24,
2800 Lyngby - Giro 7 33 85.

Andagt (Vejledning for børn/unge og ungdomsledere). KFUM-Spejderne
i Danmark. Spejderforlaget 1968. Kr. 1, 50.

DET MÅ noteres som absolut glædeligt, at KFUM-spejderne arbejder
med spørgsmålet om andagt og lejrgudstjeneste. Ingen kan være i
tvivl om, at de uniformerede korps befinder sig i krise, når det gælder
det kristelige, skønt de er kirkeligt ungdomsarbejde. Det kan være vanske-
ligt nok at få førere, men endnu sværere nok at få førere, der tillige er
personlige kristne.

Derfor er det godt med en håndsrækning til andagt og lejrgudstjeneste,
så disse kan bevares som noget fast i korpsenes arbejde. Andagterne er
nærmest lavet som en forenklet tidebøn. Man opnår herved, at alle aktivt
deltager. Men burde man ikke i lighed med Ungdommens Tidebog have fun-
det nogle anvendelige Davidsvers? Jeg tror det! Og jeg tror også, at hver-
dagsbønnerne fra Ungdommens Tidebog ville have været en gevinst for det
lille hefte. En udmærket ting er derimod understregningen af den stille,
personlige bøn.

Lejrgudstjenesten er fornuftigt formet. Men jeg må finde det endnu for-
nuftigere at tage drengene med til menighedens højmesse. Giver man præ-
sten et praj forinden, kan gudstjenesten lægges til rette med hensyntagen
til den unge menighed. Præsten er vel ikke forpligtet hertil, men jeg sy-
nes, at han er skyldig at gøre det.

B. Riisgaard

meddelelser

KIRKEDAGENE I VIRUM

Som meddelt i RE - FORMATIO 1/1969 er der planlagt kirkedage i Virum
ved København lørdag den 30. og søndag den 31. august. I tilslutning til kir-
kedagene arrangeres præstekonvent om formiddagen mandag den 1. septem-
ber. Kirkedagenes motto er: "Store er Herrens gerninger, gennemtænkte

med henblik på alle deres formål" (Ps. 111, 2 - oversættelse ved Aage
Bentzen).

Af programmet kan nævnes: Foredrag 30/8 ved kgl. translator E. Sprotte:
"Strejflys over dåbs- og pagtsproblemer". Endvidere 30/8 om aftenen op-
læg til samtale om "Kirken og verden" ved præsterne Poul Exner og Hans
Olav Okkels. - 31/8 om eftermiddagen foredrag ved Søster Ragna om:
"Har damebrevkasserne afløst det private skriftemål?". Om aftenen taler
forfatteren Poul Hoffmann om: "Profeti". - Ved præstekonventet 1/9 om
formiddagen taler pastor O. Lund Pallesen om: "Er Gud død?"

Ved en del af gudstjenesterne medvirker Virum kirkes drenge- og pige-
kor. - Udførligt program bringes i næste nr. af RE - FORMATIO.

KIRKEDAGSUDVALGET

SELSKABET DANSK TIDEGÆRD

indbyder til sit årlige sommer-
konvent i Løgumkloster i dage-
ne 30. juni til 5. juli. Program for
sommerkonventet udsendes i begyn-
delsen af april. Interesserede be-
des henvende sig til sekretæren,
pastor Knud Andersen, Marienlyst
Allé 11, 3000 Helsingør.

'RENCONTRES' FOR ÆGTEPAR

Her er en god idé at tage med, når
sommerens rejseplaner skal lægges.
Det er kommunitetet i Taizé, som
har planlagt følgende stævner for æg-
tepar:

På engelsk: 13. - 18. august.
På tysk: 9. - 14. juli, 25. - 30. juli,
13. - 18. august, 24. - 29. september.

Ledetema for denne sommer er:
"Un défi: espérer" - "Hoffen, eine
Herausforderung".

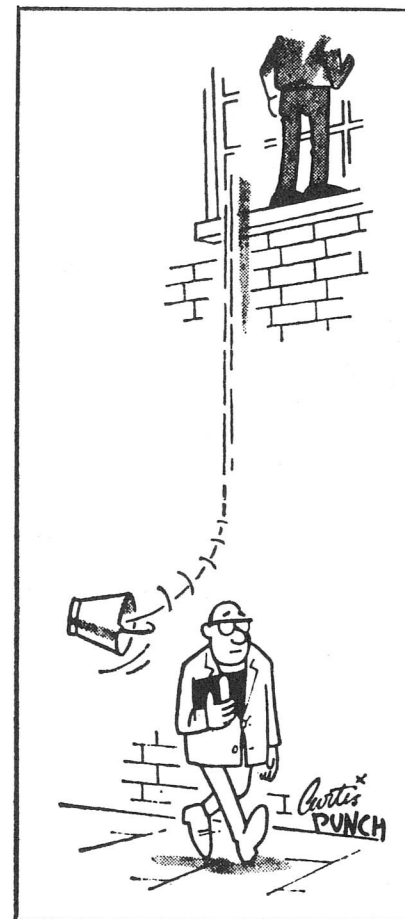
Man kan henvende sig til følgende
adresse:

Rencontres 69
F-71 Taizé-communauté
Frankrig.

Og man bør give følgende oplysning-
er: Navn, adresse, fødselsår, pro-
fession, ægteskabelig stilling, kon-
fession.

Vejledende pris pr. dag og person:
15 F. (omtrentlig). Prisen bør ikke
hindre nogen i at forsøge denne form
for ferie.

SMILET

Efter B. T.

RE - FORMATIO's EKSPEDITION

siger hermed en hjertelig tak til de mange abonnenter, som tog venligt imod indbetalingskortet, vi sendte ud med årets første nummer, og så hurtigt har indbetalt deres abonnementsbeløb for 1969. — Ligeledes siger vi en hjertelig tak til dem, som har sendt gaver til bladets fremstilling. — Endelig stor tak for de mange venlige hilsener på tallonerne; de luner og opmuntrer!

På ekspeditionens vegne

Ejlif Kristensen

RE - FORMATIO nr. 2 april 1969

12. årgang

Knud Christensen: Påskedag	22
Højkirkeligt præstekonvent, program	23
Ejlif Kristensen: Lær os at bede: Påske	25
C. B. Hansen: Kommentar: Under solsprængte skyer	26
Knud Jakobsen: Kristen i dag: Gudstro i dag	28
Johs. M. Nielsen: Pagtsfolket i Bibelens lys (6): Kirken og Israel	32
Knud Nørholm: Periskop: Taizé, et evangelisk kloster i Frankrig	36
Tage Lunn: Læst: Boghylden — Poul Hoffmann: Undere og Urban	41
Schrøder: Folkekirken og Jesu Kristi Kirke	42
B. Riisgaard: Læst: Andagt	

RE - FORMATIO udsendes af en kreds af præster i den danske kirke. Redaktør (ansvarshavende): Sognepræst B. Riisgaard, Vestre Fjordvej 61, 9000 Ålborg. Telefon: Ålborg (08) 13 69 90. I redaktionen iøvrigt: Pastor C. B. Hansen, Elmesvinget 14, 9000 Ålborg; kreditforeningsfuldmægtig Preben Kunst, Lukas Plads 8, 8000 Århus C.; sognepræst Sigurd Mejndor, Hyllested, 8400 Ebeltøft; pastor O. Lund Pallesen, Rustenborgvej 5, 2800 Lyngby; sognepræst Poul Ulsdal, 6893 Hemmet.

Ekspedition: RE - FORMATIO v/stud. theol. Ejlif Kristensen, Sofienhøjvej 11, st. tv., 2300 København S. Postgiro 881 42. Telefon (01) 50 84 28.

Bladet kommer i mindst 8 numre årligt og koster 15 kr. (studerende 10 kr.).
Overskrifter: Knud Nørholm. Typografi: Anders Studsgård på IBM Bold Face.
Tryk: Fa. J. A. Petersen, København.

RESERVERET POSTVÆSENET